बीटी–आधारित उत्पादनांच्या उत्पादक आणि नोंदणी धारकांसाठी मार्गदर्शन

जागतिक पर्यावरण सुविधा (GEF) च्या समर्थनातून संयुक्त राष्ट्र औद्योगिक विकास संस्था (UNIDO) आणि संयुक्त राष्ट्र पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP) ह्या संस्था मलेरियाविरूद्धच्या लढाईत डीडीटीला पर्याय म्हणून non-persistent organic pollutants (POPs) विकसित करण्यासाठी व त्यास प्रोत्साहन देण्यासाठी भारता सोबत काम करत आहेत. ह्यामध्ये बॅसिलस थ्युरिंजेनेसीस (बीटी) आधारित जैविककीटनाशक समाविष्ट आहे, जे जागतिक स्तरावर जैविक व्हेक्टर नियंत्रक म्हणून मान्यताप्राप्त आहे.

सध्या, भारत सरकारचे आरोग्य,कुटुंब आणि कल्याण मंत्रालय (MoHFW) अंतर्गत वेक्टर बोर्न रोग नियंत्रण चे राष्ट्रीय केंद्र (NCVBDC) मलेरिया नियंत्रणासाठी बॅसिलस थ्युरिंजेनेसीस वॉर इस्त्रायलेनेसिस ला संभाव्य लार्वीनाशकाची शिफारस करतात. हे जैविक लार्वीनाशक सुरक्षित, प्रभावी, पर्यावरणास अनुकूल आणि शहरी वास्तव्यास डीडीटी ला शाश्वत असा पर्याय आहे.

महत्त्वपूर्ण नियामक आवश्यकता

- कीटकनाशक कायदा, १९६८ आणि नियम, १९७१
- भारतीय करार कायदा, १८७२
- घन कचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६
- प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६

डीडीटी च्या उत्पादनाला टप्प्याटप्प्याने आळा घालणे आणि डीडीटी च्या पर्यायांच्या मागणीत वाढ करण्याच्या भारताच्या वचनबद्धतेच्या अनुसरून बीटी–आधारित उत्पादनांचे उत्पादक आणि निर्यातदारांसाठी महत्वपूर्ण संधी आहे.

DO NOT PRINT

बीटी–आधारित उत्पादनांचे उत्पादक आणि निर्यातदारांसाठी मार्गदर्शन

- स्वदेशी वापरासाठी तसेच निर्यात करण्यासाठी उत्पादन कारखाना स्थापित करण्यासाठी पाळल्या जाणाऱ्या नियामक प्रक्रिया.

भारतात नवीन व्यवसाय उत्पादन सुविधा सुरू करण्यासाठी नियामक प्रक्रिया पाळल्या पाहिजेत.

- सर्व घरेलू उत्पादकांकडून बीटी–जैविक लार्वी नाशकाची नोंदणी अनिवार्य (आयात केलेले बीटी–लार्वी नाशके नोंदणीकृत केले जाऊ शकत नाहीत).

बीटी–आधारित उत्पादनांची नोंदणी प्रक्रिया

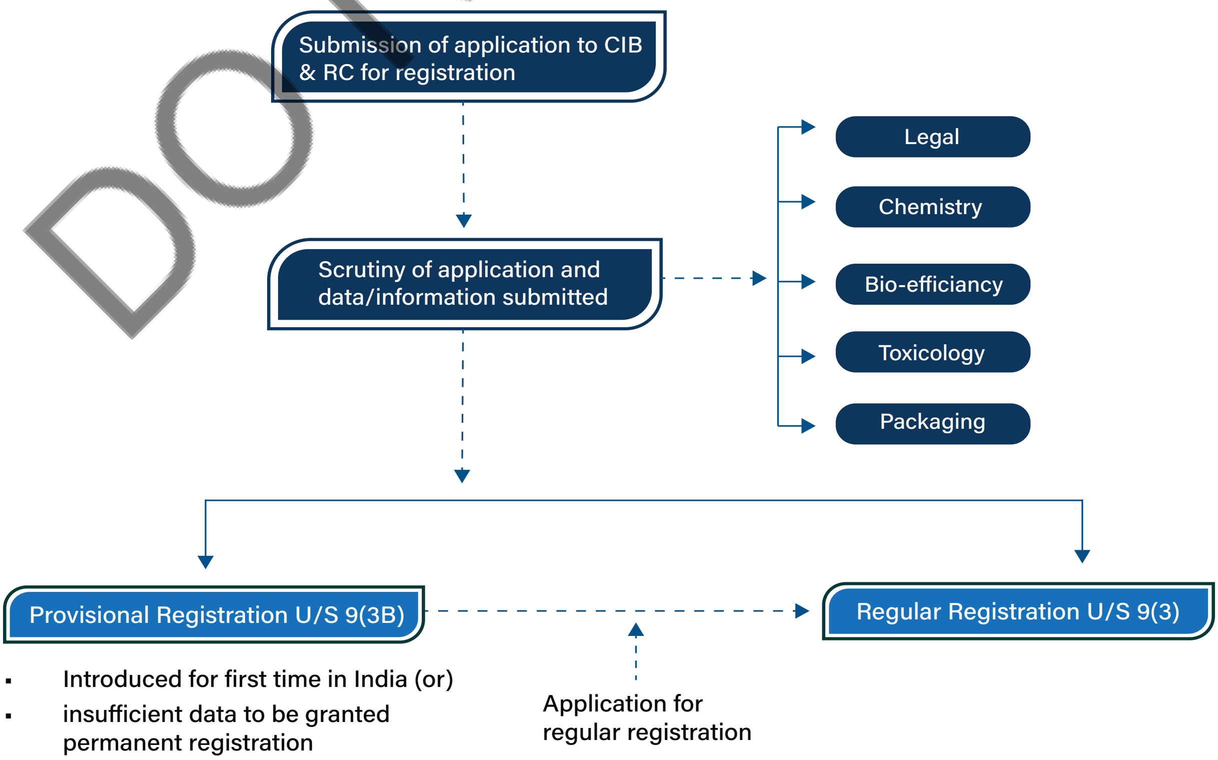

DO NOT PRINT

- केंद्रीय कीटकनाशक मंडळ आणि नोंदणी समिती (CIB & RC) द्वारे जारी केलेल्या नोंदणीच्या प्रमाणपत्रात नमूद निर्धारित अटींचे पालन (उदाहरणार्थ, तांत्रिक वैशिष्ट्ये, लेबलिंग आणि पॅकेजिंग, कच्च्या मालाची गुणवत्ता इ.)
- उत्पादन सुविधेच्या आधी आणि नंतर नियामक आवश्यकता पूर्ण करणे (बीटी–लार्वी नाषकांच्या नोंदणीसाठी एकाचवेळी अर्ज आणि आवष्यक मंजुरी शक्य आहेत).
- निर्यात हेतूंसाठी नियमांचे पालन.

बीटी–आधारित उत्पादनांच्या नोंदणी धारकांसाठी मार्गदर्शन

विक्री किंवा निर्यातीसाठी हेतू असलेली सर्व बीटी–आधारित उत्पादने केंद्रीय कीटकनाशक मंडळ आणि नोंदणी समिती (CIB & RC) सोबत स्वतंत्रपणे नोंदणीकृत असणे आवश्यक आहे. एकदा नोंदणीचे प्रमाणपत्र उत्पादकांना दिले की ते नोंदणी धारक बनतात.

- NCVBDC अंतर्गत सार्वजनिक आरोग्य कार्यक्रमात नोंदणीकृत बीटी–जैविक लार्वी नाशकांचा समावेश (नॅशनल वेक्टर बोर्न रोग नियंत्रण कार्यक्रम, NCVBDC)-
  - सध्या, बीटी– जैविक लार्वी नाशकाला केवळ सार्वजनिक आरोग्य कार्यक्रमात वापरण्यासाठी परवानगी आहे, किरकोळ बाजारात विक्रीसाठी नाही.
  - नोंदणी धारकांना राष्ट्रीय सार्वजनिक आरोग्य कार्यक्रमांमध्ये बीटी– जैविक लार्वी नाशकांना समाविष्ट करण्यासाठी एनसीव्हीबीडीसी कडे जाण्याची आवश्यकता आहे.

NCVBDC अंतर्गत जन आरोग्य कार्यक्रम NCVBDCP) मध्ये बीटी– जैविक लार्वी नाशकांना समाविष्ट करण्याच्या पायऱ्या.

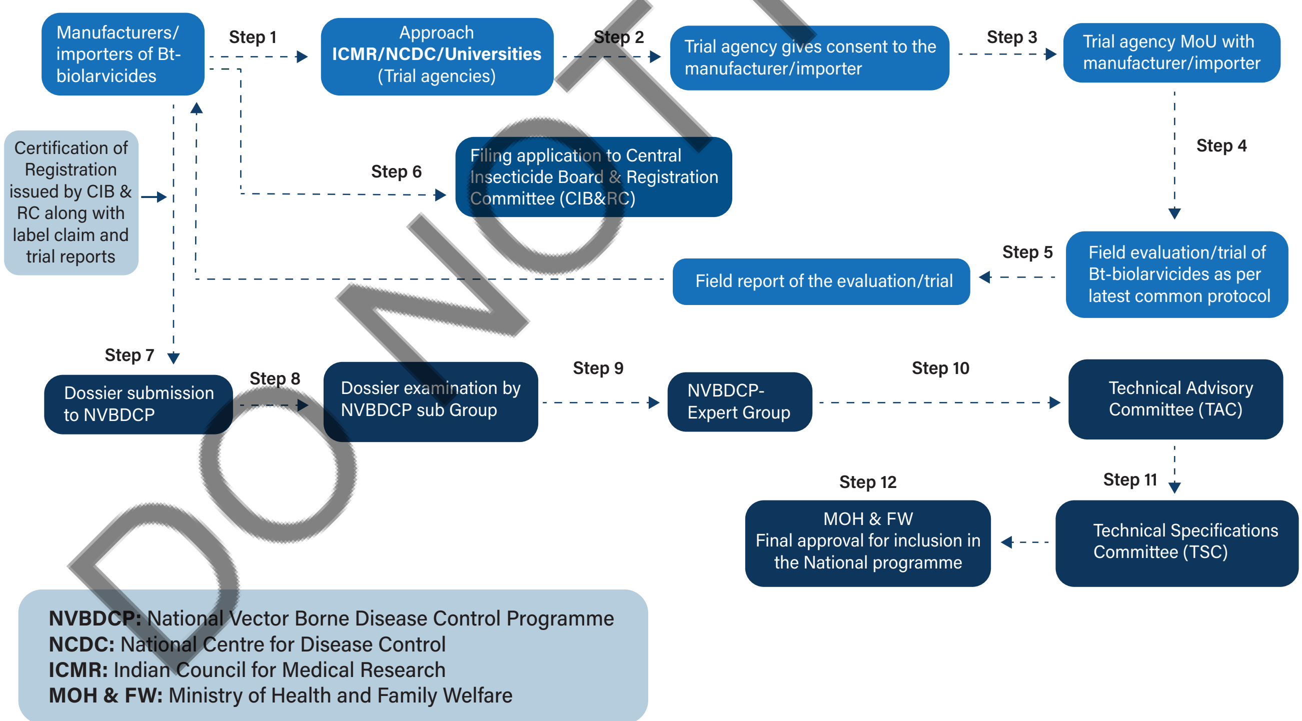

DO NOT PRINT

- सार्वजनिक आरोग्य कार्यक्रमांद्वारे बीटी– जैविक लार्वी नाशकांचे व्यापारीकरण
  - नोंदणी धारकांनी सरकारी खरेदी एजन्सीने जारी केलेल्या निविदांसाठी पूर्व–आवश्यकता पूर्ण करणे आवश्यक आहे.
  - जर निवड झाली, तर बोली दस्तऐवजात निर्दिष्ट केलेल्या तांत्रिक मापदंडांचे/वैशिष्ट्यांचे काटेकोरपणे अनुसरण करावे आणि आवश्यक प्रमाणात वेळेवर वितरित करावे

महत्त्वपूर्ण वेबसाइट

केंद्रीय कीटकनाशक मंडळ आणि नोंदणी समिती (CIB&RC)	ppqs.gov.in/divisions/central-insecticides-board-registration-committee
वेक्टर बोर्न रोग नियंत्रण चे राष्ट्रीय केंद्र (NCVBDC)	ncvbdc.mohfw.gov.in/
भारतीय मानक ब्यूरो (BIS)	www.bis.gov.in/

DO NOT PRINT

1. https://dipp.gov.in/sites/default/files/approval_clearances_required_for_new_projects.pdf